

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu Romanu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care d'oue septemani cu adausulu Foisioerei. — Prenumeratiunea se face in Sibiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cátra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50 cr.

Nr. 85.

ANULU XXV.

Sibiu 27 Octobre (8 Nov.) 1877.

Pentru celelalte párti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl., iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru strainetate pre anu 12 fl., pre o jumetate de anu 6 fl. v. a. Inseratele se platescu pentru ant'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dón'a óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Resbelulu.

Sibiu in 26 Octobre
7 Novembre

Dela 30 Octobre incóci nu s'a intemplatu nimicu insemnatu nici pe câmpulu de resbelu in Asi'a nici pe acelu din Bulgari'a. Dela nimicirea armatei turcesci in Asi'a si dela deseversirea incungiuurarei lui Osman-pasi'a prin ocuparea positiunei dela Dolni-Dubniak si Telisiu, turcii au aflu de bine a nu mai publicá nici o depesia de pe câmpulu resbelulu. Este semnificativu si acest'a cu atátu mai multu, cu cátu scirile despre neliniscea popolatiunei din Constantinopole se inmultiescu. Telegramele rusesci, ce s'au publicatu in acestu restimp, ne dau unu resumatu despre intemplanturile de pe câmpulu de resbelu si suntu de urmatoriulu cuprinsu:

Petersburg, 3 Novembre. (Oficialu). Wisincov, 2 Novembre. Dupa ocuparea aprópe fára lupta a orasiului *Kóprikióvi*, sér'a in 28 Octobre de cátra trupele generalului *Heimann*, cu care ocaziune ariergard'a lui *Muktar* si *Isma-il-pasi'a* s'a retrasu in graba cátra *Hassan-Kaleh*, cavaleri'a nóstra a continuatu persecutarea si a atacatu pe la 2 óre nóptea bivacuulu inimicu; dupa unu scurtu focu de tiraileri d'oue sotnii de cosaci cu o comanda de rachete, d'oue escadróne si unu pontonu a unei bateriei calaretie au intratu intr'ensulu, au omoritu preste 100 ómeni si au silitu pre ceilalti la fuga. Persecutarea s'a continuatu 6 verste si s'a sistatu numai din caus'a obosirei cumplete a ómeniloru si a cailoru. La 5 óre diminéti'a cavaleri'a nóstra a ocupatu *Hassan-Kaleh*. Intr'aceea cavaleri'a nóstra a ajunsu pána la *Curudciuc*, 18 verste departare de *Erzerum*. Dupa ce trupele nóstre au facutu fára intrerumpere o cale de 55 verste, au sistatu marsiulu. Inimiculu bivucacheaza in positiunile dela *Develeoiun*, unde se concentréza acum colónele lui *Tergukasoffu* si a le lui *Heimann*.

Afacerea dela *Hassan-Kaleh* si miscarea seversita de trupele nóstre in dosulu muntelui *Saganlug* la *Erzerum*, suntu mai pre susu de ori ce lauda. Perderile suntu fórté neinsemnate. Durere ca unu majoru si unu capitánu fu ranitu greu si adjutantulu comandantelui supremu colonelulu *Tolstoj* fu ranitu usioru.

Petersburg, 3 Novembre. Generalulu *Karzeff* comunica din *Bogot* cu datulu 2 Novembre, ca *Teteven*, unde au fostu 7 fortificatiuni mari si 30 mai mici, s'a luat.

Turcii au lasatu pe câmpulu de batalie preste 100 morti, perderile rusesci suntu neinsemnate. Rusii au luat provisiuni mari de proviantu, instrumente de sapatu, patróné si multe vite.

Eri a inspectiunatu Marele principe *Nicolae* positiunile ocupate de noi la *Dolni-Dubniac*, de unde in urm'a apropierei trupeloru nóstre in sér'a din 1 Novembre, turcii s'au retrasu la *Plevn'a*. In acestu modu a ajunsu acea positiune insemnata in mánile nóstre fára lupta. In aceeasi di amu inaintatu noi 2 verst dela *Dolni-Dubniac* cátra *Plevn'a*. Ne-amu si intaritu in positiunea nóua cátra *Orchani'a*. Infanteri'a nóstra a ocupatu *Lucoviti'a*, pre cându cavaleri'a a inaintatu si mai

departe. *Chefket-pasi'a* s'a retrasu cátra *Orchani'a* fára a se angagiá la lupta.

Sistovu, 18/30 Octobre.

Cuarterulu generalu alu imperatulu se afla la *Paródimu*, ceea ce face a se crede ca o actiune decisiva este iminenta. Batali'a dela *Dolnji-Dubnik* a fostu din tóte punctele de privire fórté favorabile rusiloru, si pusc'a sistemulu *Berdanu* a probatu ca este escelinte.

Generalulu *Gurko* a procedatu intr'unu modu admirabilu. Elu a condusu mai intáiu mersulu gardei imperiale in acela'si modu cá la *Lovcea*, si apoi deodata a luat directiunea spre *Sofi'a*.

Rusii au luat 200 prisionieri, impreuna cu unu pasi'a, precum si multe provisiuni. Cerculu de incungiuurare a *Plevnei* este acum deplinu inchisu. Tóte comunicatiunile lui *Gazi-Osman* suntu cu totul taiate. Dupa spusele desertoriloru cari vinu in grupe, lips'a munitiuniloru este mai mare decátu lips'a provisionáriloru.

Pe *Lom* situatiunea e asemenea fórté favorabila. *Suleiman-pasi'a* s'a departatu in adeveru de *Lom*. Soldatii lui suferu de scorbutu si de tifus. Unu desertoru prinsu din batali'a dela *Iovan-Ciflicu*, m'a asigurat despre acestu faptu.

Garnisón'a *Rusciuculu* este in acestu momentu numai de 14,000 ómeni, si mai in tóte dilele e bombardata din *Giurgiu*. Mai multe monitóre mici rusesci, cari suntu facute anume pentru serviciu pe *Dunare*, au inceputu sa apara in acestu riu.

Drumul de feru dela *Sistovu* la *Ternov'a* a inceputu. Mai bine de 1000 bulgari lucréza cu multa activitate la facerea terasamenteloru si altoru lucrári. —

Lupt'a dela Gorni-Dubnik.

Corespondinti'a particulara a „Romanulu.”

Verbiti'a, 16/28 Octobre 1877.

Inainte de tóte me simtu datoru a ve exprime deosebit'a mea multamire pentru amabilitatea, cu care a-ti bine-voitu a primí putinele renduri ce v'amu tramisu, spre a-mi face o mica datoria in facia cu o armata atátu de brava, precum au doveditu stralucitele fapte din dilele trecute, cari fára indoiéla voru remána de astadi inainte nesterse in istori'a tie-rei románesci.

Evenimentele dinaintea *Plevnei* au remasu, cu putiene exceptiuni, neschimbate. Nu ve potu dá amenunte asupr'a miscariloru si lucráriloru executate in dilele din urma, cari intr'o positiune cá aceea in care se afla armat'a, care asediéza positiunile *Plevnei*, suntemu cu totii siliti a pastrá secretulu cerutu de strategia.

Stralucit'a victoria, dobândita de trupele ruse ajutate de armat'a romána dinaintea *Gorni-Dubniculu* o cunósceti dejá prin telegrafu. Eu ve voi dá amenuntele acestei inversiunae lupte, care a duratu dela 8 de diminéti'a pána la 9 óre sér'a, fiinduca amu avutu placut'a ocaziune sa asistu cá marturu ocularu.

Trupele aliate parasiseru positiunile ocupate in diu'a de 11 Octobre la *Trestenik* pe la órele 11 1/2 din nópte, indreptându-se spre *Etropol*.

Acolo se despartí brigad'a dlui colonelulu *Cantili* spre a aperi positiunea dela *Dolni Etropol*, in facia cu gur'a *Plevnei*. Unu batalionu din alu 16-lea r. de dorobanti si alu 2-lea batalionu de venatori dimpreuna cu divisiunea de cavaleria romána, urmase marsiulu spre *Gorni-Dubnik* cu trupele, cari forméza divisiunea rusa comandata de generale *Arnoldi*.

Sosindu pe la órele 7 diminéti'a dinaintea positiuniloru satulu *Dolni-Dubnik*, luara imediatu positiuni de lupta, si in acelasi timpu o bateria romána incepú foculu in contr'a fortificatiuniloru pasagere, construite de turci pe platoulu din faci'a satulu *Dolni-Dubnik*.

Ante-posturile turcesci ale trupeloru, cari ocupau *Gorni-Dubnik* cu fortificatiunile lui, erau gonite din locurile ocupate, pe nisce vii situate intre *Dolni-Etropol* si *Gorni-Dubnik*.

De atunci foculu n'a mai incetatu.

Sosindu la *Gorni-Dubnik* trei divisiuni din gard'a imperiala luara positiuni astfelu încátu formau unu mare patratu, din care divisiunea *Arnoldi* formá o lature avendu in drépt'a divisiunea *Elis*, iér' divisiunea *Cernasubuff* formá unu unghiu, cu divisiunea *Laskareff*.

La órele 12 din di, sub o canónada teribila, la care turcii raspundeau cu multa violintia, unu regimentu din garda, care se aflá in fati'a satulu, ajutatulu fiindu si de alte trupe la ambele aripe, inaintéza si ajunge la inaltimile dela *Dubnik*, de unde inamiculu se retrase in taber'a intarita de deasupr'a satulu. La órele 2 unu regimentu de tirailori din garda, inaintéza pána la o prapastia care se afla la 300 metri de fortificatiunile turcesci. Artileri'a a inaintatu asemenea pána aci, de unde concentrase totu foculu asupr'a positiuniloru ocupate de turci.

La óra 5 1/2 sér'a, cerculu de feru dimpregiurulu redutei se strinsese si, dupa unu semnalu generale, se aruncara 14 batalióne asupr'a ei. Nu mai erá focu, erá o esplosiune generala de care tremurá pamentulu impregiuru. Trupele de sustinere ridicau chipiurile si se inchinau, cerendu dela *Ddiu* ajutoriu pentru bravii lor camaradi cari inaintau necontentu.

Blokhausurile din intrulu redutei ardeau; dar' puterea *vrajmasiulu* nu erá rupta, si, spre onórea armatei inamice, ve declaru ca nici-odata nu s'a aperatu o positiune cu mai multa bravura cá redut'a dela *Gorni-Dubnik*. Acést'a inse nu putea fi unu obstacolu pentru bravii din garda, cari cu rendurile decimate inaintu spre tient'a lor. In fine, la 7 sér'a se infige vulturulu imperialu pe parapetulu redutei, in intrulu cárei'a ardeau munitiunea, cai, si chiaru corpuri de ómeni.

1600 prisionieri, dintre cari unu pasia si 4 tunuri, cadiura in mánile trupeloru victorióse, cari au suferitu perleru simtietóre, mai alesu in corpulu oficiariloru. Se evaluéza cifr'a de morti si raniti la 3000 ómeni, dintre cari 130 oficiari.

Turcii au perdutu aprosimativu 4000 ómeni. O óra dupa incetarea luptei, d. generale *Gorkó* trecea prin tóte bivacuurile trupeloru multiamindule pentru bravur'a, cu care s'au purtatu in diu'a dela 12 Octobre.

Intorcându-me, afu de schimbárilé facute in comand'a divisiiei IV. Permeteti-mi a espune prin organulu

d-v. parerea de reu ce simtu pentru schimbarea d-loru, d. Colonelulu *A. Angelescu* si *Voinescu*. Timpulu ce amu petrecutu cu divisi'a comandata de d-loru 'ni va remáné pentru totu-déun'a cá cea mai scumpa amintire ce voi putea pastrá din campani'a actuale. *Mutiemescu* pe acésta cale fostulu siefu alu divisiiei IV si amabilelui siefu de statu maioru d. Colonelulu *Voinescu*, cari m'au primitu si tratatu cá pe unu vechiu camaradu alu d loru.

Misiunea d-loru in loculu ce voru ocupá, dupa inaltu ordinu, nu va fi mai putinu gloriósa.

Lachmanv.

Corespondentulu diuariulu „*Augsburger Allgemeine Ztg.*” comunica urmátórele asupr'a celui din urma asaltu, intreprinsu de románi, contr'a redutei *Bucov'a* dinaintea *Plevnei*:

„Eri au mai sositu câte-va sciri despre ataculu incercatu la 19 Octobre de trupele románe contr'a redutei *Bucov'a*. Din nefericire, s'a constatat, ca informatiunile particulare in ce privesce perderile, au fostu intemeiate; pe cându, sorgintea oficiala indicá cifre neesacte.

O telegrama comunica ca perderile romániloru se urca la 2 oficiari si 200 soldati morti, 20 oficiari si 707 soldati rániti. Dar' si aceste cifre n'au fostu esacte; oficiosulu „*Romanulu*”, arata ca numerulu mortiloru este 283 si alu oficiariloru rániti de 22. Din tóte acestea resulta ca, in totalu, suntu vre-o 1500 soldati si oficiari in stare de a nu mai putea luptá. Déca telegram'a oficiala adauga ca si turcii trebe sa fi suferitu mari perdi, acést'a este pentru románi o mica consolatiune, cari, inca de multu, si, din ce in ce mai multu, bléstema acestu resbelu.

S'a spusu ca asaltulu contr'a redutei s'a intreprinsu numai de 4 batalióne. Acést'a nu pare a fi exactu, cáci, in asemenea casu, románii, aru fi perdutu aprópe jumetate din oficiari si soldati. Dar' chiaru indicatiunea mortiloru si ránitiloru contradice o asemenea scire, cáci acesti apartienu la 7 batalióne diferite. Ori cum aru fi, este pozitivu ca colónele de atacu au intempinatu unu focu atátu de ingroditoriu încátu au fostu nevoite de a se retrage. La siése si jumetate óre, redut'a a fostu din nou atacata de alte batalióne cari sarira, vitejesce, in siantiuri. Aci in *gropile mortii*, ostasii remasera mai multu de o óra si incercara in desiertu de a se urcá la reduta. Acést'a a facutu sa se créda, la inceputu, ca redut'a a fostu luata. In cele din urma, colónele au fostu silité sa se retraga, si, la esirea lor din siantiuri, perdura, naturalmente, multi ómeni.

Impartasimu publiculu aci in estrasu apreciarile unui corespondinte a diuariulu englesu „*The Times*” despre ataculu dela *Plevn'a*:

„Ataculu dela 19 Octobre contr'a redutei *Griviti'a* ne dá o lectiune fórté instructiva despre ceea ce aru resultá pe viitoriu din asemenea asalturi, déca s'aru mai dá sub foculu ucidiatoriu alu acestoru arme cu repetitiune.

„Totulu aci fusese condusu fórté bine, dupa regulele artei. Se lucruse

cu sap'a pâna la patru-dieci de pasi. Ataculu a fostu bine facutu de trei bataliuni de români, cu alte trei bataliuni în reserva, pentru a le sustiené. Mai multi ómeni nici nu puteau încapea în acelu locu. Cu tóte acestea, românii au fostu respinsi, dupa ce au suferitu perderi, ale căroru cifre suntu singure de ajunsu pentru a probá cu câta bravura s'au luptatu.

„Turcii la rendu-le erau fórtu bine pregatiti. Pe amendóue pârtile, pe unde erá possibilu unu atacu, ei asiediasera trei renduri de carabine, unulu deasup'r'a altui'a. Cu acestu mijlocu, ei au pututu sa traga câte dóue-dieci de mii de focuri pe minutu. Astfelii români cu tóte silintiele loru, fura siliti sa se retraga cu perderi cari suntu cea mai onorabila marturisire despre barbatia loru. Principelu Carolu, si elu unu Hohenzollern si dintr'o rasa de resbelnici, cu dreptu cuventu se póte mandri de tenerile lui trupe; — ele au cadiutu, dar' au cadiutu intr'unu modu fórtu onorabilu, acolo unde erá aprópe impossibilu de a reusi“.

Revist'a politica.

Corpurile legislative, de dincóci si de dincolo de Lait'a, suntu ocupate si preocupate de innoirea pactului dualisticu. Pe fia-care di se schimba scriile despre întielegere si neîntielegere în privint'a pactului între jumetátile imperiului seu monarchiei. Ministrii unguresci caletorescu la Vien'a si pentru variatiune vinu si cei dela Vien'a la Budapest'a în afacerea pactului. Diurnalele oficióse ne procura mangaiere de câte o di, spunendu-ne ca s'a aflu chei'a întielegerei între cei de dincolo si de dincóci, dar' totu ele suntu silitu a ne aretá în diu'a urmatóre ca chei'a inca totu nu s'a aflu.

Pecându cu pactulu merge anevoia, vedemu ca cu tratatulu comercialu între Germani'a si Austro-Ungari'a merge si mai anevoia. Barbatii nostri specialii propunu tarifele autonome. Prin acést'a voru sa dica ca în privint'a comerciala Austro-Ungari'a are perspectiv'a cea mai buna de a remané izolata. O mica si nesigura mangaere ne mai remane scirea din urma, colportata de mai multe foi, ca, în casulu estremu, tratatulu comercialu incheiatu cu Germani'a la 1868, se va prolongá pe unu anu.

Situatiunea pe teatrulu de resbelu este fórtu în defavorulu Turciei. Cerculu de feru la Plevn'a stringe pe Osman-pasi'a totu mai tare si-i deschide perspectiv'a unei capitulári. Suleiman pasi'a, teribilulu dela Sipc'a, s'a imblanditu fórtu multu decându a urmatu în comanda lui Mehemed Ali. Armat'a clironomului rusescu în fatia, a lui Zimmermann în dosu si a ducelui Constantinu în cóste, este o situatiune câtu de neplacuta pentru armele turcesci dela Rasgrad. În fine fug'a cea pe întrecute a lui Muktar-pasi'a în Asi'a, încátu rusii abiá se potu tiené în urm'a lui, au facutu impressiune mare în Constantinopole. De aci vestile cele multe de mediatiuni si de pace.

Rusi'a inse care are 32,000 turci prinsu cu 12 pasie si vre-o 50 tunuri pare a nu se impressiuná nici de mediatiuni nici de pace. Din contra ea se pare resoluta a dictá pacea în Constantinopole. La presvunerea acést'a îndreptatiese scirea despre formarea unei armate nóue, numita armat'a de Balcanu, în care va figurá divisiunea I romána cá trupa aliata. Acést'a aru indicá ca armat'a romána nu se va întórce din Bulgari'a nici dupa caderea Plevnei.

Romani'a, dupa cum ni se infatisiéza nóue lucrurile, va continuá oper'a sea pâna în sfersitu, pentrucá la sfersitul actiunei militare se póta avé cuventu si ea în interesulu propriu si generalu alu Europei. Cumca va avé cuventulu se asigura de pe

acum. Pentru cá sa-lu aiba trebue sa fia independenta. Romani'a s'a declarat pe sine independenta, formalu inse pâna acum nu este recunoscuta de nimenea. Tiarulu rusescu a datu dovedi ca o recunósce prin faptul ca a primitu cordonulu celu mare a „Stelei Romaniei.“ Nu e indoiala asiá dara ca si formalu va recunósce independint'a Romaniei la tempulu sositu. În cercuri politice, si inca în cercuri normative, se vorbesce ca Romani'a va esi din resbelulu acést'a cá statulu independentu. Corespundentulu berlinesu alu fóiei „Polit. Corr.“ despre care se sustiene ca are informatiunile sele din impregiurimea lui Bismarck, atinge córd'a acést'a. „Pol. Corr.“, vorbindu despre intentiunile Rusiei în Europ'a scrie: Rusi'a nu pretinde nimic'a din Turci'a europeana. Acést'a s'a disu de multu cu tóta autoritatea, la Berlinu si la Petersburg, inca înainte de conferintiele din Maiu 1876, tienute la Berlinu, si dupa ce Romani'a probabilu ca va reesi din resbelulu acést'a cá statulu independentu la Dunarea de josu, de ocupári de teritoriu din Turci'a europeana din partea Rusiei nu póte fi vorb'a. Este dara de prisosu a provocá din cându în cându pe scena popantiulu acést'a detemeri. Cu ocaziunea acést'a se póte observá ca principelu Carolu si principés'a Elisabet'a prin purtarea loru în tempurile aceste critice si au inmultitu simpatihiele, cari au existatu si mai înainte în cercurile nóstre pré inalte. Totu asiá suntu recunoscutu dispositiunile militare ale principelu Carolu si nu mai putienu tienut'a armatei romane. Romani'a a doveditu ca ea scie a se bate pentru independint'a pretinsa de dens'a si ca prin acést'a si-a doveditu si vitalitatea. La tóta intemplarea este în interesulu Europei precum si alu Romaniei déca se va creá o positiune pentru tíera carea se îndrepte ambitiunea partidelor spre lucruri mai bune decâtu — luptele dupa guvernul.“

În legatura cu aceste ni se pare fára temeiu cele respandite de „Vossische Zeitung“, care pretinde a scí si punctele de pace statorite între puteri.

Dupa punctele din „Vossische Ztg.“ independint'a Romaniei inca este asecurata, nu inse si întregitatea. Dupa punctulu alu 5. Romani'a aru inapoiá Rusiei Besarabi'a castigata la 1856; aru capetá inse dreptu despagubire Dobrogia. „Rom. Lj.“ discutandu în unulu din numerile sele versiunea acést'a, afirma din tóte puterile ca din Romani'a nu se va luá nimic'a. Castigulu aru fi mai micu decâtu pagub'a.

Clusiu, 4 Novembre n.

(„Haladás“ si scólele române.) „Haladás“ din Turd'a aduce în nrulu 48 dela 31 Octobre urmatoriulu articulu de fondu, a cărui critica o incredintiamu on. publicu cetitoriu însemnandu puru si simplu ca articulu acést'a de siguru a cursu din pén'a dlui Moldován Gergely.

Articulu intitulatu „Despre scólele române“ si adresatu „metropolitiloru si pressei române“ suna asiá:

„Gazet'a“ iá în nume fórtu reu giuristarea, ca comitetulu administrativu (din Turd'a) a hotaritu inchidearea scólei gr. cat. din Ludosiulu de pe Muresiu. Acést'a e lucru usioru, precum preste totu e usioru de a laudá séu blamá de dupa mésa dispositiuni singuratiche. Trebue inse esitu în viét'a practica si trebue privita négr'a neactivitate, lené si indolentia în caus'a scóleloru române; trebue veditu cu ochii, cum se inbuibéza preotii (a popák) în ziduri pompóse, pre cându coppii (de scóla) se tavalescu prin cócióbe asemenea cotielorlu de porci. Va vedé si Baritiu si Muresianu ca facu bine inspectorii scolari, déca trediescu, prin astfelii de taieturi de vena, caus'a scolara 'si curetia tere-nulu de calbéza.

Nu suferé indoieála ca conditiunea

principale pentru esistint'a unui poporu este scóla; ne mirámu inse, cum poporulu acéla care si-a inchipuitu spre propri'a sea delectare unu trecutu asiá de stralucitu istoricu; care e petrunsu asiá de tare de credint'a unui venitoriu maretiu — cum tocmai acestu poporu, respective conducatorii lui nu misca nimic'a în caus'a scolara, ci din contra se mintiesce elu pre sine în acésta afacere.

Asiá este, mintiescu; docintele („a daszkel“) mintiesce preotulu, acést'a protopopulu, protopopulu episcopulu si metropolitulu; toti aduna cele mai miserabile minciuni în relatiunile loru scolari spre a insielá caus'a scolara, pe sine insisi si pe metropoliti. Si minciunile acestea tienu de ani. De susu pâna josu mintiescu în modulu celu mai impertinentu ca scólele li suntu în cea mai buna ordine si cumca corespundu legiloru, de vomu privi numai comitatulu nostru (adeca Turd'a-Ariesiu) vomu aflá, exceptandu tractulu proppulu Vlas'a, numai cá retacita ici coela câte o scóla suferibila, pre cându pe cele-lalte le putemu usioru inchide pe bas'a legei si a dreptátiei, fiindu totu atâtea scandale.

Ér' déca le inchidemu? — Se apuca press'a si suspicionéza pe organele dispunatóre ca aru fi purcesu din dusmania; cáci eata, dupa raportulu protopopulu, acele scóli suntu bune, si raportulu protopopulu e sântu. Raporturile protopopiloru inse suntu vorba de vorba minciuna, si acést'a potu minti cu atát'a mai usioru, fiindu în praca nu-i controléza si nu-i visitéza nimenea. Metropolitii inca nu s'au ingritu, din propriulu impulsu, despre aceea cá sa visiteze si controleze scólele prin mijlocirea comisariiloru proprii. En' faca-o acést'a si voru vedé, în ce conditiuni miserabili se afla invetiamentulu la români si în ce modu impertinentu a mintitu preotimea pe cont'a binelui comunu.

Ér' déca se voru visitá prin astfelii de comisari scólele române, se va mirá insusi comisariulu în ce gradu si a vatematu respectivulu inspectoru (regiu) de scóle chiamarea sea suferindu si sustienendu si pâna aici scólele acelea.

Déca judeca press'a romána, judece cu fundamentu, nu sumutie prin nebasat'a sea aperare pe nataráii la indolentia si mai mare, cáci ne tememu, ca déca va face martiru din fia-care, a cărui scóla s'a inchisu, adi mâne nu voru mai incapé în sinulu ei. — Ce e mai usioru decâtu aceea de a fi mare si în casulu, déca nu face nimic'a si trandavesce omulu.

Aru trebui cá din contra press'a romána sa-i sbiciuéscá si imbarbateze pe unii cá acést'a ér' metropolitii sa inspectiuneze în fia-care anu prin unu oficialu dela centru scólele; astfelii va fi ce-va din invetiamentulu románu; altfelii fórtu anevoie“.

Astfelii „Haladás“. Se vede dar' ca si gáin'a órba gasesce câte unu graunte. Spre salvarea onórei pressei române concedemu si recunóscemu ca „Haladás“ abstragendu dela esagerárele triviali din articulu de mai susu, are în unele dreptu. E adeveratu, ca nepasarea cátra invetiamentu cresce pe di ce merge si la nechiamati si la chiamati. E adeveratu, ca din rapórttele organelor inferiori nu suntu totu déun'a si tóte exacte si e adeveratu ca dintre organele superiori administrative eclesiastice unele se pórtá câtu de masteru cátra invetiamentulu popularu. Respunda despre acést'a respectivii înaintea lumei si înaintea lui Dumnedieu! Noi sa vedemu ce e caus'a indolentiei nóstre cátra scóli pe de o parte, si care e impulsulu la domni dela putere spre inchiderea scóleloru nóstre pe de alta parte.

Spre infintiarea unei scóli dupa prescriptele legei scolari se recere în calculi minimali 1. unu capitalu de 1000 fl. spre zidirea, 2. unu capitalu

de 200 fl. spre indiestrarea, 3. rent'a unui capitalu de 500 fl. spre conservarea scólei si 4. rent'a unui capitalu de 6000 fl. spre salarisarea unui docinte. Ei bine de Moldován Gergely, de unde le vei scóte acestea la comune cu câte 50—100 de famili? — Si de unde în tempurile nóstre, cându scimu pré bine, ca un'a $\frac{1}{3}$ a venitulu bietului tieranu 'lu consuma contributiunea de statulu, alt'a $\frac{1}{3}$ o consuma sustienerea celor 14 — di: patru-spre-diece — functionari politici comunali (notariu cercualu, medicu cercualu, tutoru comunalu, perceptoru com. primari, jurati, vigili, pastori, mósia, spionu de mortu (halotkém) si de alte . . .) a căruru salarisare anuale încarca bugetulu celei mai mici comune cu minimulu de 500 fl.? —

Dar' posito ca dupa ce e trasa si pelea de pe bietulu tieranu amu mai putea ciocárti baremu vre-o bucatica din carnea lui spre scopurile nóstre scolari: ce potestate esecutiva ni stá la dispositiune? A contá la sacrificiulu benevolu a poporulu sub impregiurárele de astadi e nonsens; dar' nonsens e si aceea de a acceptá dela solgabiráii d-vóstre sa esecveze repartitiunea spre scopuri scolari, acolo, unde nu mai are din ce esecvá darea publica.

Si apoi ce ni folosese déca ni si succede cu câta truda de a face ici coela baremu inceputulu unei scóle? Veniti d-vóstra, inspectorii regii scolari, ómeni procopsiti si cu autoritate mare si ici nu ve place hornulu coloréstr'a, dincolo ochii invetiatoriului s. a. asemenea, si eata ca admoniati ex clausula generali de repetite ori în tempu de 2—3 luni, apoi referati în comitetulu administrativu, care, firesce „convingendu-se“ despre adeverulu referadei d-vóstre (?), votéza unanimu ca e de parereá dlui referinte de a se inchide scóla, va sa dica de a se nimicí cu o trasura de péna aceea, la ce amu lucratu noi de 5—6 ani cu truda amara. Acum judece ori ce omu cu consciintia si nepreocupatu ce e mai rationabilu de a posede unu inceputu câtu de debilu, câtu de micu, ori a nu posede nimic'a séu chiaru a sdrumicá labórea de 4—5 ani?

„Dara asiá mergu acestea acolo, unde se face din tóte politica, unde au tóte a servi numai unui scopu. Éra cumca procederea d-vóstra e de acésta natura — sa vi-o documentámu, sa vi-o spunemu pe facia.

„Sa incepemu cu Ludosiulu de pe Muresiu, a cărui scóla o casarati mai pe urma. Scimu si noi ca Ludosiulu are o positiune etnografica fórtu momentósa pentru scópolu d-vóstra. E situatu la marginea Campiei transilvane unde stau românii, de-si cá bradii, pe teritoriulu celu mai fructiferu alu patriei nóstre. Aici dara aveti lipsa de unu cuibletiu magiaru, din care sa puteti formá cu timpulu oas'a verde si viua a magiarismulu, redut'a plevnaiana, de care sa se frânga undele romanismulu Opidulu Ludosiulu are si positiune topografica fórtu momentósa. Gar'a, fluviulu Muresiu cu podu bunu si sioseza principala. Mai trebue cáti-va cismari, pelari, cojocari de secuiu, 4—5 armeni renegati cu cremeni, piperiu si calicantu, apoi vre-o 2—3 „civi magiari cu buze israelitene“ si eata ca e gat'a „magyar világ“ (globulu ungurescu!) Cum-ca la atare punctu sta prostu o scóla románésca, e lucru asiá de „frescu“, precum e de verosimilu ca s'aru fi stersu de acolo chiaru cându aru fi fostu zidita de granitu, cu hornu francezu, feréstra de cristalu si de aru fi avutu docentu pe insusi dlu M. G.

Destulu ca primul pasu s'a facutu, si alu doilea va fi — de nu este dejá — infintiarea unei scóle de statulu comunali cu 2—3 docenti de secui cari din limb'a nóstra sciu numai vorbele „moi talhari, prost rumunu“, iéra primele

cuvinte ce le va scrie pe tablă scolară voru fi „bűdös, oláh, kőlyök.“*)

Că alu 3-lea scolar va urmă închiderea tuturor școlilor române din giurulu Ludosului în distanța de 5—6 kilometri, firesce numai din cauză că nu cum-va sa se moleșcă școlă „correspondentă legei“ de „cotetiele cu calbăza“ de prin pregiuru; ier' deca copii de mânu din inetele învețate tocmai aru dor' sa inele rugaciunile Ddiești potu veni pâna la Ludosiu, unde, de se si numesce „Tatalu nostru“, „miatyánk“ — totu creștini voru rămâné, pentru ca semilun'a ce se ivesce din cându în cându prin ferestile astorove nu are însemnatate religioasă.

Sa trecemu dela Ludosiu la *Bandu* apoi la *Mociu*, la *Calat'a mare*, la *Valcau* s. a. si vomu află pâna la unu firu de peru totu acele date, totu aceea procedura. Dar' ce nu vomu află nice baremu „că retacita“ unde-va e: *limb'a materna a populatiunei*, despre care asiă ni se pare ca amintesce ce-va legea d-văstra scolară — fără inse de a fi cetitu séu auditu pâna acum, ca s'a trasu la respundere vcl-unu domnu inspectoru (regiu) scolaru pentru ca nu a ingrigitu: că în susu numitele scoli sa se doceze dupa prescriptulu legei si *limb'a româna*.

Poftimu dle Moldován Gergely restornale aceste, dara nu cu minciuni, că „copii si docentii (pap és dászkelek)“ peii si mănesci, ci cu date oficiose, ce că unu inspectoru de școle trebuie sa-ti stee la dispozițiune; noi vomu legitimă asertiunile năstre prin acte oficiose si date statistice cu alta ocaziune.

Turturelu Codreanu.

Românii din Turci'a.

Compatriotulu nostru de odinioară, din Hasiagu, Nifon (Nicolae) Balasiescu petrece de mai multi ani în Turci'a. Elu si-a facutu de problema de o parte a contribuî dupa puterile sele la redeseptarea românilor vietuitori în Turci'a si de alta parte a descoperi publiculu român din Romani'a de din-coci de Dunare ceea ce se petrece între acei români. Cu ocaziunea acest'a luâmu din ciclulu celu numerosu, coresp. a XI si XII, tramise la „Romani'a Libera“ si publicata în acel'asi diuarius sâmbata în 22 Octobru a. c. Un'a e intitulata: *Școlile române si episcopi'a româna*.

Dupa ce, în subscriși, cu ocaziunea caletoriei mele prin Turci'a europeană (1870—1875), spre a cercetă pe români locuitori acolo, si starea vietuiri lor a o cunôșce; unde în provinci'a Dobrogea gasiu 27 comune române, pe care tôte, în unulu din articulu precedenti din acêsta fôie, le specificaiu cu numele, aratându-le si numarul familioru ce cuprindu fia-care din aceste 72 comune; — ier' în pregiurulu Vidinului aflaiu alte 64 comune, preste totu 136 comune în Dobrogea si Bulgari'a, mai tôte aceste comune curatu române, unde suntu câte putini bulgari amestecati cu români; si din aceste 136 comune române, unele suntu fôrte mari si populate, de 200, 300, pâna si de 600 familii române un'a, cum este Turtucaia, preste apa de Olteni'a, comuna de 625 familii, din care 565 suntu curatu române, si numai 60 familii bulgari; alte natiuni acolo nu suntu. — Români din Dobrogea suntu fôrte lucratori, ocupându-se cu totu felulu de întreprinderi, avendu si pamentu bunu si indestulu, ei dupa impregiurările loculu tôte necesarele le au, vite si alte averi materiale, fiindu cu tôte multia-

*) Sa ne aducemu aminte de copilaria năstra dle M. G. Oare cu noi nu s'a întemplat totu asiă? Oare nu de pe atunci s'a implântatu în inimile a unor renegati perfidi de astadi rusinea de a se spune de românu, pre cându tatalu loru că simpla caramidariu — ori opincariu pôte nici unu cuventu nu sciă unguresce? Nu de atunci s'a oltuitu în ei ur'a cea bestială câtra consângeniiloru, de care nu mai suntu capabili numai lupii ce stau sa turbe de fôme? „Esempla trahunt, figura docet“!

miti, numai un'a le lipsesce, nutrimentulu spiritalu si celu intelectualu, ei pe acest'a nu-lu au, care lu da numai școl'a. Si asiă dar' eu gasiu pe bietii fratii nostri români din Turci'a ca ei școle nationale prin comune loru n'au, asiă încâtu copii loru, din lips'a de școle, crescu că vitele, fără nici o instructiune si, cându suntu mari, devinu toti numai servitori de josu si ordinari altoru nationalități, cari totu suntu mai descepi de cătu români, si cauz'a, ca români, cari din firea loru suntu destulu de descepi, dar' lipsindu-le școl'a, se neinvetiându nimic'a în copilarie, cându se facu mari, totu nimic'a sciū, prin urmare dar', ei crescându mari, nu suntu buni de nimic'a.

Trist'a acêsta stare a acelor frati români din Dobrogea vediundu-o, solicitaiu o autorizatiune pentru Dobrogea dela celu de atunci bunu pasia în Dobrogea, Ismail Beiu, de a putea fi acolo dascalu românescu, cum amu fostu si în Romani'a pe care o si obtienui; si asiă eu cu acea arma intaritu, în calitate de directoru de a putea organiză școle primare prin comunele române din Dobrogea, pe care ordinatiune (buruiuldu) mutesarifulu meu o impartasi si respectiviloru caimacani (prefecti) de prin districte. Eu dar' cu acêsta putere investitu, organizaiu 21 școle române, începându cu cea din orasiulu Tulcea si anume:

1. În capital'a Tulcea, unde suntu 400 familii române.
2. În com. Niculitelu, cu 168 fam. rom.
3. În com. Isaccea, cu 186 fam. rom.
4. În orasiulu Hirsiov'a (Vóros) cu 260 f. rom.
5. În com. Groap'a Ciobanului cu 136 f. rom.
6. În com. Garliciu, cu 125 fam. rom.
7. În com. Dainenii, cu 315 fam. rom.
8. În com. Ostrovu, cu 105 fam. rom.
9. În com. Topatu, cu 225 fam. rom.
10. În orasiulu Macinu cu 360 fam. rom.
11. „ comun'a Grecii cu 185 fam. rom.
12. „ comun'a Fontan'a Nedeli séu Satu-nou, 150 fam. rom.
13. În com. Turci'a, cu 155 fam. rom.
14. „ com. Jijil'a, cu 110 fam. rom.
15. „ com. Picineag'a, cu 125 fam. rom.
16. „ com. Arzaclau, cu 98 fam. rom.
17. „ com. Pisci'a, cu 95 fam. rom.
18. „ com. Garbanu, cu 94 fam. rom.
19. „ com. Vacareanii, cu 285 f. rom.
20. „ com. Luncaviti'a, cu 250 f. rom.
21. „ com. Rachieriu, cu 60 fam. rom.

Totu noi institutori din aceste 21 școle române indatu cu a loru numire si intarire în a loru functiune de profesori, fura retribuiti câti-va ani cu câte 200 lei (dôue lire) turcesci pe luna, salarii datu dela conaculu fia-cârui districtu, banariulu decretatu de bunulu de atunci pasia Ismail Beiu, efectratu de directorulu școliloru române de atunci pe acolo, Nifon Balasiescu. — Acum firesce ca acea léfa de institutori pentru acele școle nu mai exista, ea va trebui de nou creată, totu de unu asemenea barbatu, pentru școlile ce ier' din noru trebui a se creă pe acolo.

Cu acea ocaziune atunci, directorulu scolaru Nifon Balasiescu, aru fi pututu infintiă nu numai aceste 21 de școle, ci în tôte comunele române Dobrogea, câte un'a, deca cârtile didactice (Abecedariele) nu i-aru fi lipsitu căci numai atunci pentru copii din acelea 21 școle avea trebuintă de aprôpe 3000 esemplare; toti dascalii cârtile pentru școle le cereau dela directorulu, si acest'a n'avea de unde sa li le dea ca pe acolo nici tipografii nici librării nu suntu si din cauz'a lipsei de aceste cârti, fu silitu se inceteze provisoriu din acêsta frumoșă misiune de a organiză școle române în Dobrogea.

Acum insa este neapărata trebuintă de infintiarea unei școle bune române în orasiulu Macinu, locu preste Dunare de Brail'a, orasiu mare, care cade tocmai în centrulu comunelor române din Dobrogea. În Macinu între alte nationalități (turci, bulgari, români), suntu 360 familii române, ier' bulgari numai vr'o 55 familii.

Români din Macin, ômeni fôrte vrednici, si activi, vr'eu în multe sa imite pe fratii loru vecini din Brail'a si Galati. Ei

acum de vr'o 3—4 ani 'si facura o biserică nouă românesă, separată de cea bulgară: si asiă acuma, anu ridicare si o școlă ier'asi nouă, fôrte mare si frumoșă, în care potu începea 350 scolaru — Ba acestu locu frumoșu (Macinulu), pentru positiunea lui comoda ese alesu si destinatulu de cele 72 comune române din Dobrogea spre a fi resiedinti'a unei episcopii năuie române (episcopiu româna din Dobrogea), care lucră doritu de toti români, de-a se infintiă aci o episcopia românesă, fû din inima salutatu si firesce mai întâi dupa datoria incunoscintiati si cerutu dela datoria fericitul patriarhu alu Constantinopolei, pentru care prea fericirea sea, cu totu sântitulu seu Sinodu în 17 Octobru 1874, si dede aprobarea si archipastorésca sea binecuvântare prescriindu si formele ce trebe sa se faca în acêsta privintia. — Totu asemenea si inaltulu prelu sântiu sea archiepiscopulu si mitropolitulu Calinicu, Primatul României, rugatu fiindu de români din Dobrogea, că în acêsta privintia sa le stea intr'ajutoriu, si Prea Sânti'a grabnicu si bucuros 'si dede inaltulu seu archipastorescu consimtiementu promitiendu în mai multe rânduri, totu putinciosulu seu concursu la unu asiă de frumoșu si laudabilu actu religiosu-nationalu.

XII. Școl'a centrală din Macinu.

Dar' acum, sa lasamu episcopi'a românesă din Dobrogea pentru alta data, si fiindu-ca localulu celu frumoșu, spatiosu si comodulu pentru școl'a româna cea prin in demnulu braviloru frati români din orasiulu Macinu facuta, dicu, ca fiindu-ca localulu acelei frumoșe școle este dejă gatr'a, necesitatea reclama neintârduatu, că intr'ensulu sa se deschida o școlă frumoșă româna, carei fiindu-ca orasiulu Macinu este situatu tocma în mijloculu Dobrogei, în malulu dreptu alu Dunarei, aprôpe peste apa de frumoșele năstre orasie comerciale Brail'a si Galatiulu, unde vecinatatea acestoru orasie regulate precum si drumulu de feru, acelor'a români pôte inlesni multe necesități, care în alte parti nu se potu află: de unde urmăza, ca acêsta școlă din Macinu fiindu bine organizata intr'unu chipu si cu o programa buna, dar' eu totulu altu-felu, în modu mai practic, deodata nu cum suntu programele școliloru romane din Romani'a astu-feliu școl'a năstra româna din Macin, în proportiune cu cele de aici, va avea trebuintă de putine cheltuieli, si folosulu ce ea va dá, va fi fôrte mare. Intr'ens'a se va invetiă multu, în timpu scurtu, dar' în modu practic; se voru invetiă numai cele neapărata trebuincioșe si asiă acêsta școlă româna din Macinu este destinata că în 2—3 ani sa devina școl'a centrală, în care unii tineri scolaru români din tóta Dobrogea adunati, acest'i'a dupa ce voru trece invetiaturile din clasele primare, intr'o sectiune separată cu dôue clase (doi unu) voru mai invetiă, si urmatorele: 1) unu cursu scolar de o pedagogia si metodică, 2) unu catechismu mai maricelu, o scurta pastorală, o prescurtare de istoria bi-ericésca, glasurile bisericesci si tipiculu pe care sciintie, acest'i scolaru terminându-le vomu putea formă dintr'ensii, pe unii invetiatori de școle satesci; ier' pe altii candidati de preotie, pe la locurile unde va cere trebuint'a, prin comunele române din Dobrogea, scapându cu chipulu acest'a de afurisitulu obiceiulu, de a face preoti pe toti carciumarii banerotati, pe tôte slugile cele rele, ce au fugitu ori au fostu alungati dela târlele stapânilor sei, că ômeni de totu stricati, si dupa câte-va septemâni, totu acei stapâni locuitori în sate, se pomenea cu slug'a loru celu departatu dela densiie de case, sa le vine popa, sa le binecuvinteze reu, ce sa le boteze si sa le cunue copii, ier' ei acum sa-lu platésca cu câtu va cere, si cu totii sa-i sarute mân'a, că la unu sfântu si duhovnicescu parinte. Noi dar' prin acêsta școlă centrală vomu profită fôrte multu, pe care sperâmu ca ne va ajută D-dieu si fratii nostrii cei buni, români din Romani'a libera, sa o infintiâmu; dar' mai cu deosebire speranti'a năstra cea mare, si potu sa dicu secură, e d. G. Cea care actualulu ministru instructiunii publice, carele cercându ca cum aru pu-

tea acelor frati ai nos'trii în acêsta lipsă sa-i ajute, patriotichulu seu doru vedu că cauta a-lu si pune în lucrare, căci pâna acum de unu anu de dile încôce, din sumele ce totu dumnélui le alocase în budgetu, anume pentru școlile române din Turci'a, a si facutu subventiuni la cinci școle între acei români din Turci'a; si anume: un'a, școlii primitive române din Tulcea, care organizata si deschisa de subscrișulu la anulu 1870, Augustu 16, acum deca acestu ajutoriu de d. ministru G. Chitru nu i se facea, n'avea cu ce sa se mai sustina. Apoi a mai facutu si alte subventiuni, la patru școle, dintre români din Macedoni'a: — Intr'acestu zelosu barbatu dicu speramu ca că unu bunu si adevratu românu ce este, si carele cunôșce si neapărata năstra trebuintă, dupa cum a ajutat pe altele, si cele prea multu de spusu a mai face, ne va ajută si școl'a năstra din Macinu, a carei'a scopu si destinatiune este, că ea, că școlă centrală, se respândesca iumin'a, cultur'a si invetiatur'a între toti români din Dobrogea. Si atunci în Macinu amu avea fericirea pentru prim'a ôra a fundă o „școlă centrală româna“, școlă practica, unica în felulu seu, care totu-deodata aru servi 1) si de școlă primară pentru copii, ce voru voi sa invetiă putiena carte, pentru usulu socialu bine a ceti, corectulu a scrie, unu calculu necesaru spre asi putea tienea socotelile negutiatoresci, — 2) si de unu micu seminariu pentru viitorii preoti români în Dobrogea, lucru care pâna acum n'a fostu, 3) si de unu pedagogu séu școlă normală, pentru formarea institutoriloru români în școlile române ce au sa se infintiă în comuna Macinu. Acest'a va fi, dicu, o școlă din Dobrogea, asemenea ei, astadi, nu numai în tóta Turci'a, dar' în felulu acest'a nici în Romani'a libera nu exista; (precum si o episcopia românesă în tiera turcesă). Necesitatea acestoru dôue institute fundamentale si *per excellentiam* nationale române, (școlă si episcopia românesă în Macinu), pentru români din Dobrogea, este atātu de simtita, si infintiarea loru atātu de dorita si reclamata, încâtu fără de densele, limb'a si caracterulu nostru nationalu românu, în Turci'a suntu amenintiate a se perde.

Nifon Balasiescu,
vechiu profesorulu de teologia, si acum directorulu școliloru rom. în Turci'a.

Varietăți.

* *Immormentarea* asesorului cons. protopresbiterulu si parochulu Petru *Badila* avu locu sâmbata dupa amedi la trei ôre. Ceremoniele rituali crestine le celebră Escel Sea P. Archiepiscopi si Metropolitulu Mironu, cu asistintia numeroșă. Indatu dupa trei ôre conductulu fû pornitu dela locuintia defunctulu spre biseric'a parochială din suburbiulu de josu. Aci s'a cântatu prohodulu prescriu de tipicu pentru preoti si dlu as. cons. Zach. Boiu a rostitu cuvintulu funebru. De aci conductulu s'a pornitu spre cimenteriu, petrecutu, că si pâna la biserică, afara de famili'a si rudeni, de o multime numeroșă de tôte clasele inalte si de josu, preotiesci, militare si civile, din locu si din departare, — unde trupulu defunctulu s'a asiediatu spre eterna odihna. Fiai tieren'a usiôra!

* *Teatru românu*. Dupa cum suntemu informati, societatea dlui Petrescu va incepe reprezentările marti sér'a în 1 Nov. a. c., în sal'a dela „im-peratulu romaniloru“ (Teatru cetătiei se afla tocma acum în reparatura). Dlu Petrescu are unu repertoriu bogatu si atestatele cele mai bune dela Biseric'a Alba, Oraviti'a, Lugosiu, Temisiôra, Aradu etc. asiă încâtu suntemu în dreptu a speră ca societatea domniei sele nu ne va procură numai seri placute, dara va face si onôre Tallei romane.

* *Deficitulu teatrulu nationalu ung. din Budapest'a*. În fascicululu lunariu din urmasulu în biroululu statisticu din Pest'a dâmu peste o impartasire fôrte

interesanta despre teatrul nationalu ungurescu. Biroulu statisticu ne spune ca teatrul nationalu vedesce in tempulu dela 1871—1877 unu deficitu de 1.120,000 fl. asiã dara unu deficitu anualu de aprópe dóue sute mii. Deficitulu acest'a s'a acoperitu din list'a civila a imperatului si regelui si din mijlócele statului. Majestatea Sea a asignatu in anii numiti 820,000 fl. diet'a in acelasi tempu 240,000 fl. in cátu astadi deficitulu neacoperitu este de 52,000 fl. Din fasciculu se vede mai departe cum a progresatu deficitulu din anu in anu, incependu in 1871 cu 121,000 fl. in anul 1872 cu 129,000 si in 1873 cu 190,000. — Mai multe foi luãndu notitia despre datele aceste facu asemenare intre subventiunea altoru teatre. Arata ca oper'a cea mare din Parisu are o subventiune anualã de 800,000 franci, teatrulu de curte, oper'a siteatrulu din castelu din Vien'a la o lalta au o subventiune de 280,000 fl., teatrulu de curte din Berlinu are 300,000 marce (1 marca face dupa cursulu de astadi 58—59 cr. v. a.) teatrulu ung. aprópe 200,000 fl. „Pester Journal“, luãndu de basa numerulu populatiuniloru din cetãtiele numite, ajunge la conclusiunea ca teatrulu ung. e mai bine subventionatu. In privint'a calitat'ei artistice nu indrasnesce a face asemenare, pentru-ca dice ca aru fi cu totulu in defavorulu ungurescu. — Ce voru dice la aceste date celelalte nationalitãti, cari nu se bucura de subventiuni pentru alte scopuri mai intetitoré? — Nu respundem la acésta intrebare, cifrele de mai susu suntu destulu de elocinte.

* * * „Kel.“ a descoperitu ca notariulu din Branu, Ioanu Ratiu, a liferatu cai pentru rusi in Roman'a. „Kel.“ da descoperirea sea sub reserva — si noi totu asiã.

* * * *Unu complimentu jidano-ungurescu pentru ministru presiedinte Tisz'a.* „N. Arad. Ztg.“ scrie: Tisza este totudéun'a gat'a cu responsulu cá unu avocat, este distinsu cá unu judecatoriu, se apara cá unu sofist, se lupta pro si contr'a pentru unu lucru, lu deslucese pe acela-si lucru din mai multe puncte de vedere, precum 'i vine lui mai bine. Cu talentulu acestu mare, compusu din desteritatea si astuti'a cea mai fãra de colóre, trece Tisza preste unu numeru de dificultãti, preste cari altulu s'aru fi poticnitu de multu. Col. Tisza a adus'o pâna acolo, încãtu, cá capu alu opozitiunei publice de statu, n'a ajunsu numai ministru presiedinte, ci si creatorulu unui pactu nou, mai reu decãtu celu vechiu si scie sa faca in susu tóte servitiile, iera in josu sa tréca de martirulu onoru impregiurãri strimtoritóre, neinvinse. Colom. Tisza a adus'o pâna acolo încãtu cá celu mai supusu servu alu Maj. Sele representa o politica esterna cu totulu opusa politicei curtiei, pentru-cã sa tréca insusu loialu si in josu natiunãlu. Fia-care altu ministru presiedinte s'aru fi poticnitu de un'a sên de alt'a din cele dóue afaceri, Tisza inse nu!

* * * *Epizooti'a in secuime* cerculéza neintreruptu in diurnalele magiare ardelene. Sciri private din Brasiovu asecura ca epizooti'a este o scornitura, carea lovesce interesele comerciali cu deosebire ale Brasiovulu.

Continuarea contribuiriilor de bani

pentru ostasii romãni rãniti din Roman'a. (Colect'a XXI.)

1. Dela dn'a Elen'a Hornoiu nasc. Lupu din Adony. 12 fl.

2. Prin dlu Ioanu Illoviãiu parochu in Rusciori dela Ioanu Illoviãiu parochu 50 cr., Georgie Apoldianu 50 cr., Vas. Zbircia jun. 30 cr., Vasilie Neagoi 10

cr., Georgie Neagoi 10 cr., Nicolae Neagoi jun. 20 cr., Ann'a Zbirci'a 15 cr., Nicolae Zbirci'a 20 cr., Danu Cótora 15 cr., Ann'a Balas 10 cr., Georgie Trifanu 10 cr., Nicolae Apoldianu 10 cr., Ioanu Neagoi senior 20 cr., Mari'a Bungezanu 15 cr., Nicolae Vermesanu 10 cr., Moisi Apoldianu 10 cr., Mari'a Neagoi Danila 10 cr., Ioanu Zbirci'a 15 cr., Ioanu Dragoi 10 cr., Nicolae Neagoi senior 10 cr., Petru Nicula 20 cr., Ilie Neagoi 10 cr.,
Sum'a: 15 fl. 80 cr.

Transportulu sumei din colect'a XXI publicata in nr. 81 alu „Telegr. Rom.“ cu: 2797 lei 55 bani si 2217 fl. 82 cr. v. a.

Sum'a totala: 2797 lei 55 bani si 2233 fl. 62 cr.

(Va urmã.)

Sibiu, 6 Novembre nou, 1877.

Iudi'a Macellariu
colectanta.

Continuarea contribuiriilor de obiecte

pentru ostasii romãni rãniti din Roman'a.

Dela dn'a Amali'a Popu din Ocn'a Sibiuului: 143 dgr. scame.

Dela dn'a Catinc'a Tipeiu din S. Sebesiu, 890 dgr. scame.

Dela dn'a Susan'a Brote din Resinari: 3 camesi, 22 triangule, 10 fasii, 34 comprese si 18 dgr. scame.

Sibiu, 6 Novembre nou, 1877.

Iudi'a Macellariu
colectanta.

Burs'a de Vien'a.

Din 26 Octobere (7 Nov.) 1877.

Metalicele 5%	63 80
Imprumutulu nat. 5% (argintu)	66 90
Imprumut. de statu din 1860	112 —
Actiuni de banca	831 —
Actiuni de creditu	20 99
London	118 40
Oblig. de desdaunare Unguresci	78 60
„ „ „ Temisiorene	77 75
„ „ „ Ardelenesci	75 80
„ „ „ Croato-slavone	— —
Argintu	105 50
Galbinu	5 67
Napoleonu d'auru (poli)	9 53
Valut'a noua imperiale germãna	58 55

Nr. 222 — 1877.

Concursu.

Amesuratu parintesculu ordinu consistorialu dto 26 Maiu a. c. Nr. 702. B. pentru vacant'a parochia Ruj'a de clas'a a III-a in protopresbiteratulu Nochrichului-Cincului-mare se escrie prin acésta concursu de nou cu terminulu pâna la 20 Novembre a. c. in care di va fi si alegerea.

Emolumentele suntu:

- dela 60 familii romãne cáte un'a ferdela de bucate cu graantiulu, si dela 36 neorustici jumetate de ferdela.
- folosulu de pe portiunea canonica pamentu aratoriu si de fenatiu 10 jugere 700 clas'a I si II.
- venitele stolari statorite de sinodulu protopopescu.
- dela 96 familii cáte un'a di de lucru cu palm'a.
- lemnene trebuinciose de focu, si un'a curte parochiala pe care poporul va cladi in curendu edificiele recerute, — cari impreunã dau sum'a de 403 fl. v. a.

Doritorii de a ocupã acésta statiune au a-si asterne concursele instruite in intielesulu stat. organicu pâna la terminulu indicatu la subscrisulu.

Nochrichiu, in 25 Octobere. 1877.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Oficiulu protopresbiteralu.

G. Maieru m. p.
adm. ppescu.

1—3

Nr. 62 — 1877.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de parochu in parochia gr. res. *Andras-faleului-romãnescu*, protopresbiteratulu Tarnavei-superiore, prin acésta se escrie concursu cu terminulu de 20. Novembre st. v; cu care postu suntu impreunate urmatórele emolumente:

- casa parochiala cu edificia necesarie pentru economia,
- dela 58 familii cáte un'a metresa cucuruzu cu graantiu si 34 de metrese ovesu.
- portiunea canonica constatãtore din 8 jugere aratura si fenatiu.
- stol'a usuata.

Concurentii au a-si asterne petitiunile loru instruate in sensulu „stat. org.“ pâna la datulu supr'a scrisu la subsemnatulu oficiu.

Oficiulu protopr. gr. or. alu Tarnavei-superiore.

Alm'a, in 20 Octobere, 1877.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Almasianu m. p.

3—3

prot.

Nr. 296 — 1877.

Concursu.

La ordinulu Preavenerabilulu Consistoriu archidiecesanu Nr. 1593. a. c. de nou se escrie concursu la vacant'a parochia de clas'a I. in mater'a *Cuciulat'a* cu fili'a *Lupsi'a*, protopresbiteratulu Fagarasiului I. cu terminu pâna la 20 Novembre 1877 cal. vechiu, cându va fi si alegerea.

Emolumentele suntu:

- in bucate à 8 cupe vechi dela 250 familii,
- in bucate à 4 cupe vechi dela 40 veduve,
- asemenea si dela fili'a *Lupsi'a* dela 45 familii totu à 8 cupe cereale,
- precum si stol'a indatinata si hotarita prin sinodulu parochialu din 9 Octobere a. c. dela 335 familii cu 1760 suflete. Cari tóte compute laolalta aducu sum'a de 800 fl. v. a.

Doritorii de a ocupã acésta statiune au de a-si asterne concursele loru instruate conformu statutulu organicu si dispositiuniloru din anul 1875, pâna la terminulu aratatu, la subscrisulu.

Maturisantii voru avé preferintia.

Fagarasiu, 20 Octobere 1877.

Petru Popescu, m. p.

2—3

prot.

N. U. 866/1877.

Publicare de licitatiune.

De óre-ce adunarea generala a celornu siette judetie nu a incuviintiatu rezultatulu licitatiunei dela 23 Octobere a. c. pentru esarendarea dominiulu acelor siette judetie, Talmaciulu asiã se pune pentru esarendarea acestui dominiu pe 6 ani dela 1 Ianuaru 1878, unu terminu de o noua licitatiune, si adeca in 13 Novembre 1877 la 9 óre inainte de médi'a di in cancelari'a universitatiei sasesci, cu adausulu, ca pretiulu, cu care se incepe licitarea, este 9300 fl. pe anu, dupa care suma suntu a se depune inaintea comisiunei de licitare, din partea doritoriloru pâna a nu se incepe licitatiunea, 10% in bani gat'a, séu in hãrthii de statu dupa cursulu dilei.

Cei ce voru obtiené arend'a suntu obligati, celu multu in 3 septamãni dela aprobarea contractulu, a depune o cautie egala cu arend'a de unu anu, fia in bani gat'a, fia in hãrthii de statu, séu in realitãti.

Conditiiunile licitãrei si arendãrei se potu cunósce mai deaprópe in can-

celari'a susu numita in órele de cancelaria obicinuite.

Din siedinti'a adunãrei generali a VII judetie. Sibiu 25 Octobere 1877.

3—3

Nr. 1964/1877.

Publicatiune de licitare.

De óre-ce terminulu defiptu pe 28 Octobere a. c. pentru licitatiunea regaleloru de cárcimaritu in comun'a Sadu a remasu fãra resultatu, se defige terminu nou pe Domineca in 11 Novembre a. c. st. n. la 10 óre a. m. cu acelu adaosu, ca cárcimaritulu se va esarendã eventualminte in locu de 6 numai pe 3 ani, remanãndu in valóre celelalte conditiuni.

Comun'a fiindu impartita in 2 ferdeli, se voru primí si oferte la fia-care ferdela, pre lãnga vadiulu la ferdela inferiã dela arend'a de pâna acum de 1531 si dela cea superiã de 1553 fl.

Resinari, 3 Novembre 1877.

2—3

Dela pretur'a cercuale.

Publicatiune.

In 18 Novembre a. c. inainte de am. la 11 óre se voru dá in arenda in comun'a *Kis-Ludas* pe 6 ani dupa olalta adeca dela 1 Ianuaru 1878 pâna la 31 Decembre 1884 pe calea licitatiunei:

1. Regalulu domenialu de cárcimaritu.

2. Vendiarea in mare de spirtu si vinarsu care de siette ani incóce a fostu purtata de unu diriginte contabilu.

Informatiune mai de aprópe da dirigintele contabilu *Karl Fleischer* in *Kis-Ludas* (Gussu). 2—2

Anunciu.

Subscrisulu amu onóre a incunoscintiã pre onoratulu publicu, cum-ca amu deschisu cancelari'a advocatiale in Timisiãr'a piati'a *Losonczy* Nr. 99

Manuil Ungurianu.

2—3

advocatu.

Medicinae universae

Dr. P. Cioranu, ordinéza in tóte dilele dela 2—3 óre p. m. in locuinti'a din piati'a inului (*Flachszeile*) Nr. 27.

Brasiovu, 1 Novembre 1877.

2—3

J. D. DOGE.

2—3

este dejã de totu mutatu si arãngiatu in nou'a sea bolta

Aradu, piati'a capitala, la Nr. 32, in cas'a contelui Nadasdy.

si, cá firma romana, 'si permite a recomandã in binevoitóri'a atentiune a on. publicu romanu **asortimentulu** seu bogatu si provediutu cu cele mai próspete si tocmai acum sositele marfuri in

pandieturi, lingerie, albituri, panure, postavuri,

si in totu felulu de **articuli de moda**, pentru dame intocmai cá si pentru domni; totu-deodata mai recomanda si

masínele de cosutu

din cele mai renumite in intrég'a lume, ce se afla in magazi'a sea.